

Päätös jatkoselvitykseen ryhtymisestä yrityskauppa-asiassa
Hankkija Oy / SSO Rauta-Maatalous Oy:n maatalouskaupan liiketoiminta

Sisällys

1	Asia.....	3
2	Asian vireilletulo	3
3	Ratkaisu.....	3
4	Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta	3
5	Yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn.....	4
5.1	Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevat säännökset	4
5.2	Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn	4
6	Relevantit markkinat ja osapuolten markkina-asema.....	5
6.1	Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista	5
6.1.1	Viljakauppa	5
6.1.2	Rehun jälleenmyynti.....	7
6.1.3	Peltolannoitteiden jälleenmyynti	8
6.1.4	Maanparannusaineiden (kalkin) jälleenmyynti	8
6.1.5	Kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynti	8
6.1.6	Säilöntäaineiden jälleenmyynti	9
6.1.7	Siementen jälleenmyynti	9
6.1.8	Polttoöljyn jälleenmyynti	9
6.2	Lausunnonantajien näkemykset relevanteista markkinoista.....	10
6.3	KKV:n alustava näkemys relevanteista markkinoista	10
7	Yrityskaupan kilpailuvaikutukset.....	11
7.1	Ilmoittajan arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	11
7.2	Lausunnonantajien näkemykset yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	11
7.3	KKV:n alustava arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista.....	11
8	Johtopäätös	12
9	Sovelletut säännökset.....	13
10	Muutoksenhaku	13
11	Lisätiedot.....	13

1 Asia

Jatkoselvitykseen ryhtyminen yrityskauppa-asiassa Hankkija Oy / SSO Rauta-Maatalous Oy:n maatalouskaupan liiketoiminta.

2 Asian vireilletulo

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle (jäljempänä myös "KKV" tai "virasto") on 22.7.2020 ilmoitettu järjestely, jossa Hankkija Oy ("Hankkija" tai "ilmoittaja") hankkii SSO Rauta-Maatalous Oy:ltä (jäljempänä myös "myyjä") sen maatalouskaupan liiketoiminnan (jäljempänä myös "kohde").

3 Ratkaisu

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ryhtyy asiassa kilpailulain 26 §:n 1 momentin nojalla jatkoselvitykseen, jossa tutkitaan, estääkö käsiteltävänä oleva yrityskauppa kilpailulain 25 §:ssä tarkoitetulla tavalla olennaisesti tehokasta kilpailua Suomen markkinoilla tai niiden oleellisella osalla erityisesti siitä syystä, että sillä luodaan määräävä markkina-asema tai vahvistetaan sitä.

4 Osapuolet ja niiden harjoittama liiketoiminta

1. **Hankkija** harjoittaa pääasiassa maataloustuotteiden ja -koneiden kauppaa. Sen maatalouskauppaketju koostuu 61 myymälästä ja verkkokaupasta. Hankkijan valikoimiin kuuluvat sertifioidut siemenet, lannoitteet, maanparannusaineet, kasvinsuojeluaineet, polttoaineet, ammattipuutarhaviljelytarvikkeet ja muut maataloustarvikkeet. Lisäksi sen valikoimiin kuuluvat kaikki eläinten ruokintaan ja hoitoon liittyvät rehut ja tarvikkeet. Hankkija toimii myös viljan ostajana. Hankkija vie vuosittain merkittäviä määriä suomalais-ta viljaa ulkomaille, mutta suuri osa viljasta käytetään yhtiön omassa rehteollisuudessa. Hankkija valmistaa ja jälleenmyy rehua Suomen Rehu -tuotemerkillä.¹ Hankkija omistaa 13,1 prosenttia Boreal Kasvinjalostus Oy:stä, joka jalostaa ja markkinoi peltokasvilajikkeita Suomeen ja vastaaviin kasvuoloihin. Hankkija kuuluu tanskalaiseen Danish Agro -konserniin.
2. **SSO Rauta-Maatalous Oy:n maatalouskaupan liiketoiminta** muodostuu myyjän harjoittamasta viljakaupasta ja sekä maatalouden tuotantopanosten kaupasta Salon seudulla. Kohteen valikoimiin lukeutuu lannoitteita, rehuja, kasvinsuojeluaineita, siemeniä, maatalouden öljytuotteita. Kohteen liiketoiminnan piiriin eivät kuulu myyjän harjoittama rauta-, puutarha-, sisustus- ja harrastuseläinkauppa eikä kone- ja varaosakauppa. Liiketoimintakaupan

---

¹ Rehuja valmistetaan Turun, Seinäjoen, Kotkan ja Säkylän tehtailla. Lisäksi Hankkijan kanssa samaan yritysyhmään kuuluvalla Vilomix Finland Oy:llä on rehutehdas Paimiossa.

piiriin ei myöskään kuulu toimitiloja (myymälöitä).² Myyjä on osa Suur-Seudun Osuuskauppaa.

5 Yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn

5.1 Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevat säännökset

1. Kilpailulain (948/2011) 21 §:n 1 momentin mukaan yrityskaupalla tarkoitetaan: 1) kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetun määräysvalan tai vastaavan tosiasiallisen määräysvallan hankkimista; 2) elinkeinonharjoittajan koko liiketoiminnan tai sen osan hankkimista; 3) sulautumista; 4) sellaisen yhteisyrityksen perustamista, joka huolehtii pysyvästi kaikista itsenäiselle yritykselle kuuluvista tehtävistä.
2. Kilpailulain 21 §:n 3 momentin mukaan yrityskaupan osapuolella tarkoitetaan määräysvallan hankkijaa, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun liiketoiminnan tai sen osan hankkijaa, määräysvallan kohdetta, 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua liiketoimintaa tai sen osaa, 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun sulautumiseen osallistuvaa yhteisöä tai säätiötä sekä 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun yhteisyrityksen perustajaa.
3. Kilpailulain 22 §:n 1 momentin mukaan säännöksiä yrityskauppavalvonnasta sovelletaan yrityskauppaan, jossa yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 350 miljoonaa euroa ja jossa vähintään kahden yrityskaupan osapuolen Suomesta kertynyt liikevaihto ylittää kummankin osalta 20 miljoonaa euroa.
4. Kilpailulain 26 §:n 1 momentin mukaan Kilpailu- ja kuluttajavirasto tutkii yrityskauppaa koskevan ilmoituksen välittömästi. Ensi vaiheessa Kilpailu- ja kuluttajavirasto ratkaisee, onko asiassa ryhdyttävä jatkoselvitykseen. Jos Kilpailu- ja kuluttajavirasto ei anna päätöstä jatkoselvitykseen ryhtymisestä 23 työpäivän kuluessa ilmoituksen vastaanottamisesta, yrityskaupan katsotaan tulleen hyväksytyksi.
5. Kilpailulain 44 §:n mukaan Kilpailu- ja kuluttajaviraston 26 §:n 1 momentin nojalla antamaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla.

5.2 Kilpailulain yrityskauppavalvontaa koskevien säännösten soveltuminen järjestelyyn

6. Kilpailu- ja kuluttajavirastolle toimitetun yrityskauppailmoituksen mukaan Hankkija hankkii SSO Rauta-Maatalous Oy:n maatalouskaupan liiketoimin-

² Tällä hetkellä myyjän maatalouskaupan myymälät sijaitsevat Salossa ja Somerolla. Ilmoitetusta yrityskaupasta riippumatta Hankkija muuttaa vuokralaiseksi myyjän nykyisiin tiloihin Salossa viimeistään 1.11.2020. Lisäksi Kemiön, Perniön ja Nummelan S-Rautojen myymälöissä asiakkaita on palvellut maatalouskaupan palvelupiste. SSO:n rautakaupan toiminnot on kuitenkin myyty RTV-Yhtymä Oy:lle ja ovat siirtyneet sille 1.7.2020 alkaen, jolloin Kemiön, Perniön ja Nummelan S-Raudat on muutettu RTV-myymäloiksi.

nan. Järjestelyssä on kyse kilpailulain 21 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetusta liiketoiminnan hankkimisesta.

7. Hankkijan omistavan Danish Agro -konsernin yhteenlaskettu maailmanlaajuinen liikevaihto vuonna 2019 oli noin 4 740 miljoonaa euroa, josta noin 852 miljoonaa euroa kertyi Suomesta. Hankinnan kohteena olevan maatalouskaupan liiketoimintaan liittyvä liikevaihto oli noin [10-50]³ miljoonaa euroa, joka kertyi kokonaisuudessaan Suomesta.
8. Yrityskaupan osapuolten yhteenlasketun liikevaihdon ollessa yli 350 miljoonaa euroa ja kummankin osapuolen Suomesta kertyneen liikevaihdon ollessa yli 20 miljoonaa euroa kilpailulain 22 §:n mukaiset liikevaihtorajat ylittävät, joten järjestelyyn sovelletaan kilpailulain yrityskauppa-avallontaa koskevia säännöksiä.

6 Relevantit markkinat ja osapuolten markkina-asema

6.1 Ilmoittajan näkemys relevanteista markkinoista

9. Yrityskaupan osapuolet toimivat maatalouskaupan markkinoilla Suomessa. Ilmoittajan mukaan maatalouskauppa voidaan jakaa seuraaviin hyödyke-markkinoihin, jotka ovat maantieteelliseltä laajuudeltaan vähintään valtakunnalliset:
  - Viljakauppa, joka koostuu
    - o Viljan hankintamarkkinoista, sekä
    - o Viljan jälleenmyynnistä
  - Rehun jälleenmyynti
  - Peltolannoitteiden jälleenmyynti
  - Maanparannusaineiden (kalkin) jälleenmyynti
  - Kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynti
  - Säilöntäaineiden jälleenmyynti
  - Siementen jälleenmyynti
  - Polttoöljyn jälleenmyynti

6.1.1 Viljakauppa

10. Yrityskaupan Ilmoittajan mukaan Suomessa viljellään viljaa noin yhden miljoonan hehtaarin alalla. Ilmoittajan mukaan viljan hinnat ovat riippuvaisia viljasadon määrästä sekä sen yli- tai vajaatuotannosta. Ilmoittajan mukaan kansainväliset viljan hinnat ovat viljan hinnan määräytymisen perusteena myös Suomessa.
11. Ilmoittaja on jaotellut viljakaupan edelleen viljan hankinta- ja jälleenmyynti-markkinoihin.

---

³ Hakasulkeissa oleva täsmällinen tieto on poistettu liikesalaisuutena.

Viljan hankinta

12. Ilmoittajan mukaan viljan hankintamarkkinoille lasketaan viljan jälleenmyyjien, teollisuuden ja kotieläintilojen hankinnat viljelijöitä. Ilmoittajan mukaan lähes kaikki viljanostajat ovat alkaneet käyttää eräkohtaisia viljan kauppasopimuksia, joissa osapuolet sopivat yksittäisen erän suuruuden, hinnan ja erän toimitusaikataulun. Yksittäisen ostotapahtuman kohde vaihtelee kymmenestä tonnista useampaan sataan tonniin kysynnästä ja tarjonnasta riippuen. Ilmoittaja on todennut, että maantieteellisesti suurimmat kotimaiset viljan ostajat ovat usein sijoittuneet alueille, joilla viljaa pääasiassa tuotetaan (Uusimaa, Varsinais-Suomi, Etelä-Pohjanmaa, Häme, Pirkanmaa, Satakunta ja Pohjanmaa).
13. Ilmoittajan mukaan viljamarkkina on muuttunut kohti mallia, jossa teollisuus ostaa viljan pääosin suoraan viljelijöiltä sen sijaan että tukkuliike toimisi välittäjänä.⁴ Ilmoittaja on todennut, että markkinakehityksen vuoksi esimerkiksi Hankkijan markkinaosuus on laskenut viljan hankintamarkkinoilla viimeisten vuosien aikana.
14. Hankkija tekee viljaostoja pääosin suomalaisilta alkutuottajilta eli viljelijöiltä sekä satunnaisia tukkuostoja muulta viljakaupalta ja teollisuudelta. Kohde puolestaan hankkii viljaa viljelijöiltä ja myy sitä edelleen pääasiassa teollisuudelle ja viljaliikkeille kotimaassa, eikä se ole harjoittanut viljan ulkomaankauppaa. Yrityskaupan osapuolet eivät ilmoittajan mukaan ole ainoita viljan ostajia millään alueella Suomessa.
15. Ilmoittajan näkemyksen mukaan viljakauppaa tulisi tarkastella vähintäänkin valtakunnallisesti. Ilmoittajan mukaan Suomessa hankittiin vuonna 2019 noin 1 780 304 tonnia⁵ viljaa, josta Hankkijan markkinaosuus oli noin [20-30] prosenttia ja kohteen markkinaosuus noin [0-5] prosenttia.
16. Ilmoittaja on kuitenkin toimittanut virastolle myös alueellisia markkinatietoja viljan hankintamarkkinoista kohteen toiminta-alueella, eli Salon seudulla⁶. Ilmoittajan arvion mukaan kohteen toiminta-alueelta hankittiin noin 280 000–320 000 tonnia⁷ viljaa vuonna 2019, josta Hankkijan markkinaosuus oli noin [10-20] prosenttia ja kohteen markkinaosuus noin [20-30] prosenttia. Ilmoittajan mukaan viljan hankintamarkkinalla toimii useita kilpailijoita, joista merkittävämpiä niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti tarkas-

⁴ Salon alueella on ilmoittajan mukaan enenevässä määrin teollisuuden sopimusviljelijöitä. Erikoiskasvien, kuten gluteiinivapaa-kauran, mallasohran, myllykauran, sopimusviljely on kasvussa ja jalostavien yritysten sopimus-toiminnan hankinta-alue on lähtökohtaisesti koko Suomi. Sopimuksia markkinoidaan myös sähköisesti mm. Viljatori.fi -palvelun kautta koko Suomeen.

⁵ Ilmoittajan arvio perustuu Luonnonvarakeskuksen tilastoihin.

⁶ Kohteen toimialue kattaa seuraavat kahdeksan kuntaa: Salon, Lohjan, Vihdin, Karkkilan, Someron, Koski TL:n, Kemiönsaaren ja Marttilan.

⁷ Ilmoittajan arvio perustuu siihen, että kyseisellä alueella on viljaa ja öljykasveja viljelyssä noin 92.000 hehtaaria.

teltuna ovat Avena Nordic Grain Oy:n ("Avena"), Lantmännen Agro Oy:n ("Lantmännen Agro") ja Raisio Oyj ("Raisio").

Viljan jälleenmyynti

17. Ilmoittajan mukaan viljan jälleenmyyntimarkkinaa on perusteltua tarkastella omana markkinasegmenttinään. Mikäli ostajan tuotantolaitoksen alueella ei ole tarvittavan laatuista tai tyyppistä viljaa, sitä yleensä ostetaan tukku-kauppiaalta. Ilmoittajan mukaan kuljetuskustannuksilla ei ole niin merkittävää vaikutusta hintaan, että se vaikuttaisi ostajan ostopäätökseen; viljaa toimitetaan tuotantoalueilta muuallekin Suomeen sekä merkittäviä määriä vientiin.
18. Ilmoittajan mukaan suurin osa sen ostamasta rehuviljasta käytetään sen omassa rehunvalmistuksessa. Lisäksi viljan vienti ulkomaille on olennainen osa Hankkijan liiketoimintaa. Kohde myy suurimman osan ostamastaan viljasta toimialueensa ulkopuolella sijaitseville toimijoille.
19. Ilmoittajan mukaan Suomessa jälleenmyytiin viljaa vuonna 2019 noin 750 000–850 000 tonnia, josta Hankkijan markkinaosuus oli [20-30] prosenttia ja kohteen osuus [5-10] prosenttia. Ilmoittajan mukaan osapuolten suurimmat kilpailijat viljan jälleenmyynnin markkinalla ovat Avena, Lantmännen Agro, A-Rehu Oy ("A-Rehu") ja Raisio.

6.1.2 Rehun jälleenmyynti

20. Ilmoittajan mukaan rehut voidaan jakaa eläintyyppien ja käyttötyyppien mukaan. Lisäksi ne voidaan jakaa teollisiin ja kotoisiin rehuihin, vaikka ne ovat osaltaan päällekkäisiä. Ilmoittajan mukaan eläintenkasvattajat valitsevat hankkimansa rehun tyyppiin riippuen tarpeestaan, rehujen saatavuudesta, reseptistä ja hinnasta. Rehujen tarve ja niiden tuottaminen vaihtelevat tiloitain ja niitä myös tasapainotetaan tarpeen mukaan.
21. Hankkijan rehuteollisuus valmistaa ja jälleenmyy rehua Suomen Rehu -tuotemerkillä. Hankkijalla on neljä rehutehdasta Suomessa.⁸ Hankkija kehittää, valmistaa ja markkinoi karjan, sikojen, siipikarjan, hevosten ja lemmikkieläinten rehuja sekä rehulisiä. Hankkijan kanssa samaan yritysryhmään kuuluvalla Vilomix Finland Oy:llä on myös rehutehdas Paimiossa. Kaupan kohde toimii ilmoittajan mukaan ainoastaan rehuvalmisteiden jälleenmyyjänä.⁹
22. Yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi ilmoittaja on katsonut riittäväksi tarkastella rehun jälleenmyynnin kokonaismarkkinaa ilman rehujen segmentointia. Ilmoittajan mukaan vuonna 2019 rehuja jälleenmyytiin Suomessa 1 391 647 tonnia, josta Hankkijan markkinaosuus oli [30-40] pro-

⁸ Turussa, Seinäjoella, Kotkassa ja Säkylässä.

⁹

senttia ja kohteen markkinaosuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan sen suurimmat kilpailijat rehun jälleenmyynnin markkinalla ovat A-Rehu, Lantmännen Feed Oy, Satarehu Oy, Kinnusen Mylly Oy ja Feedex Oy.

6.1.3 Peltolannoitteiden jälleenmyynti

23. Ilmoittajan mukaan peltolannoitteet ovat pelloilla käytettäviä lannoitteita, joita käytetään pääasiallisesti viljelyssä. Peltolannoitteiden tuotanto on ilmoittajan mukaan hyvin rajoittunutta Suomessa, ja lähes kaikki suuremmat jälleenmyyjät myyvät Yara Suomi Oy:n tuotteita. Lisäksi markkinoille tulee tuotteita jonkin verran ulkomailta.
24. Ilmoittajan mukaan kumpikaan kaupan osapuolista ei toimi lannoitevalmistuksen markkinoilla. Ilmoittajan mukaan peltolannoitteiden jälleenmyynti on lannoitteiden osalta ainoa relevantti tuotesegmentti yrityskaupan osalta.
25. Ilmoittajan mukaan peltolannoitteita jälleenmyyntiin Suomessa vuonna 2019 noin 600 000 tonnia, josta Hankkijan markkinaosuus oli [30-40] prosenttia ja kohteen osuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan osapuolten suurimmat kilpailijat peltolannoitteiden jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro, Viljelijän Avena Berner ("Berner Oy"), Ylistalon Maataloustarvike Oy, Cemagro Oy ja Belor Agro Oy.

6.1.4 Maanparannusaineiden (kalkin) jälleenmyynti

26. Ilmoittajan mukaan maanparannusaineet ovat tuotteita, jotka parantavat pitkällä tähtäimellä viljelymaan fyysisiä ominaisuuksia. Näin parannetaan ravinteiden satavuutta, nostetaan pellon pH-arvoa sekä satotasoa. Ilmoittajan mukaan johtavia maanparannusaineiden tuottajia ovat Nordkalk Oy Ab ja SMA Mineral Oy.
27. Ilmoittajan mukaan kalkki voidaan luokitella kolmeen luokkaan, joita kaikkia voidaan lähtökohtaisesti pitää toisiaan korvaavina. Lisäksi kalkkia myydään yleensä niin sanottuna bulkkitavarana, tarkoittaen että tyypillinen kalkkitoimitus on noin 40–80 tonnia. Molemmat yrityskaupan osapuolista toimivat ainoastaan maanparannusaineiden jälleenmyynnin markkinasegmentillä.
28. Ilmoittajan mukaan maanparannusaineita jälleenmyyntiin Suomessa vuonna 2019 noin 586 000 tonnia, josta Hankkijan markkinaosuus oli [30-40] prosenttia ja kohteen osuus noin [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan osapuolten suurimmat kilpailijat maanparannusaineiden jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro, Soiffood Oy ja Berner Oy.

6.1.5 Kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynti

29. Ilmoittajan mukaan kasvinsuojeluaineita käytetään viljan suojeluun erilaisilta vahingoilta, joita voivat aiheuttaa esimerkiksi hyönteiset tai kasvitaudit. Tuotteet voidaan jakaa käyttötarkoituksen mukaan ja niitä myydään neste-

mäisessä tai raemuodossa. Tuotteet voidaan ostaa noutamalla ne suoraan maatalouskaupasta tai tilaamalla ne niin sanottuna suorana tilatoimituksena. Yrityskaupan osapuolet toimivat kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin markkinasegmentillä.

30. Ilmoittajan mukaan kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin arvo Suomessa vuonna 2019 oli noin 50 miljoonaa euroa, josta Hankkijan markkinaosuus oli [40-50] prosenttia ja kohteen osuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan suurimmat osapuolten kilpailijat kasvinsuojeluaineiden jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro, Berner Oy ja Suomen Kasvinsuojelu-kauppa Oy.

6.1.6 Säilöntäaineiden jälleenmyynti

31. Ilmoittajan mukaan säilöntäainemarkkina voidaan jakaa kahteen alaluokkaan: luonnollisesti esiintyviin tai synteettisesti valmistettuihin aineisiin. Säilöntäaine lisätään rehuun mikrobiologisen hajoamisen tai epätoivottujen kemiallisten muutosten estämiseksi. Tämän yrityskaupan kilpailuvaikutusten arvioimiseksi ilmoittaja on toimittanut markkinatiedot koskien säilöntäaineiden jälleenmyynnin kokonaismarkkinaa.
32. Ilmoittajan mukaan säilöntäaineiden jälleenmyyntimarkkinan arvo Suomessa vuonna 2019 oli 15 miljoonaa euroa, josta Hankkijan markkinaosuus oli [30-40] prosenttia ja kohteen osuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan osapuolten suurimmat kilpailijat säilöntäaineiden jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro, Osuuskunta Maitosuomi, Kärki-Agi Oy, Berner Oy, Osuuskunta Länsi-Maito, Osuuskunta Pohjolan Maito ja Osuuskunta Tuottajain Maito.

6.1.7 Siementen jälleenmyynti

33. Hankkija toimii siementen tuottajana. Hankkijan siemenkeskukset kunnostavat sertifioitua kylvösiementä kevätiljoista, syysviljoista, herneestä, rypistä sekä nurmikko- ja rehukasveista. Hankkija hyödyntää sopimusviljelyä siementen tuottamiseksi. Kaupan kohde toimii ainoastaan siementen jälleenmyynnin markkinasegmentillä.
34. Ilmoittajan mukaan Suomessa jälleenmyyntiin siemeniä yhteensä vuonna 2019 noin 75 000 tonnia, josta Hankkijan markkinaosuus oli [20-30] prosenttia ja kohteen osuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan osapuolten suurimmat kilpailijat siementen jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro, Peltosiemen Oy ja Tilasiemen Oy.

6.1.8 Polttoöljyn jälleenmyynti

35. Ilmoittajan mukaan suuret öljy-yhtiöt, kuten Neste, Teboil ja St1 myyvät maataloille polttoöljyä suoraan tai jälleenmyyjien kautta. Yrityskaupan osapuolet toimivat polttoöljyn jälleenmyynnin markkinasegmentillä.

36. Ilmoittajan mukaan Suomessa jälleenmyyntiin polttoöljyä vuonna 2019 yhteensä noin 290 000 000 litraa, josta Hankkijan markkinaosuus oli [40-50] prosenttia ja kohteen osuus [0-5] prosenttia. Ilmoittajan mukaan sen suurimmat kilpailijat polttoöljyn jälleenmyynnin markkinalla ovat Lantmännen Agro ja Berner Oy. Lisäksi ilmoittajan mukaan öljy-yhtiöiden suoramyynti muodostaa kilpailupainetta osapuolten polttoöljyn jälleenmyynnin segmentille.

6.2 Lausunnonantajien näkemykset relevanteista markkinoista

37. Pääosalla viraston kuulemista markkinatoimijoista ei ollut lausuttavaa yrityskaupasta tai ilmoittajan näkemyksistä koskien yrityskaupan arvioinnin kannalta relevantteja markkinoita.
38. Yksittäisissä viraston vastaanottamissa lausunnoissa kuitenkin esitettiin, että osapuolten markkinaosuudet voivat olla ilmoittajan arvioita korkeampia viljan hankintamarkkinalla ja viljan jälleenmyynnissä, mikäli markkinoita tarkastellaan viljalajikekohtaisesti.

6.3 KKV:n alustava näkemys relevanteista markkinoista

39. Asian selvitysvaihe huomioon ottaen, KKV ei ota tässä päätöksessään täsmällisesti kantaa relevanttien markkinoiden määrittelyyn. Virasto ei myöskään käsittele tässä päätöksessä kaikkia mahdollisia markkinoita, joihin voi liittyä kilpailuhuolia.
40. KKV kuitenkin kiinnittää huomiota siihen, että vaikka viraston aiemmassa ratkaisukäytännössään ei ole tarkkarajaisesti määritelty viljakaupan tuotemarkkinoita, KKV on todennut, että tuotemarkkinoiden kapeampi jaottelu voi olla perusteltua, koska eri viljalaadut eivät ole teollisuuden näkökulmasta toisiaan korvaavia, eivätkä viljelijät voi siirtyä yksinomaan hinnan tai muiden kauppaehtojen perusteella joustavasti viljalajista toiseen. Lisäksi virastolle on myös esitetty, että viljakaupan maantieteellisiä markkinoita on syytä tarkastella valtakunnallista markkinaa rajatummin.¹⁰
41. KKV:n alustavan arvion mukaan, toisin kuin yrityskaupan ilmoittaja on esittänyt, viljan hankinnan ja jälleenmyynnin markkinoita tulee arvioida viljalajikekohtaisesti. Relevanttien tuotemarkkinoiden ja maantieteellisten markkinoiden laajuuden määrittäminen edellyttää kuitenkin viraston arvion mukaan lisäselvityksiä.

---

¹⁰ Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätös 19.6.2017 yrityskauppa asiassa Hankkija Oy / Eepee Agri Oy (Dnro KKV/551/14.00.10/2017). Ks. myös esim. Kilpailu- ja kuluttajaviraston päätös 26.5.2017 yrityskauppa asiassa Lantmännen Ekonomisk Förening / Sörnäisten Portti Oy (Dnro KKV/358/14.00.10/2017), jossa tarkasteltiin erikseen mallasohran hankintaa.

7 Yrityskaupan kilpailuvaikutukset

7.1 Ilmoittajan arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

42. Ilmoittajan arvion mukaan yrityskauppa ei johda määräävän markkina-aseman muodostumiseen millään relevantilla markkinalla.
43. Ilmoittajan mukaan yrityskaupalla ei ole merkittävää vaikutusta vallitsevaan kilpailutilanteeseen maatalouden tuotantotarvikkeiden jälleenmyynnin markkinoilla riippumatta siitä, tarkasteltaisiinko niitä valtakunnallisella tasolla vai alueellisesti. Hankinnan kohteen volyymin lisäys ilmoittajan volyymeihin ei ilmoittajan mukaan johda merkitykselliseen markkinaosuuden kasvuun millään relevantilla markkinasegmentillä. Ilmoittajan mukaan jokaisella relevantilla markkinasegmentillä toimii vahvoja kilpailijoita ja esimerkiksi Lantmännen Agro, jolla on toimipisteet kohteen toimialueella Salossa ja Somerolla, on osapuolten vahvin kilpailija lähes kaikilla segmenteillä.
44. Ilmoittajan mukaan yrityskaupan kannalta relevanteilla markkinoilla toimivat asiakkaat, suomalaiset viljelijät, ovat erittäin hintatietoisia ja tottuneet pyytämään tarjouksia useilta jälleenmyyjiltä. Ilmoittaja on lisäksi tuonut esiin, että maatalouden tuotantotarvikkeiden kaupassa toimittajan vaihtaminen ei edellytä asiakkaalta lisäresursseja, eikä vaihtamiseen liity uponneita kustannuksia, sillä Suomessa toimii useampi vaihtoehtoinen tavarantoimittaja. Asiakkaiden on usein myös mahdollista hyödyntää useampaa eri hankintakanavaa maatalouden tuotantotarvikkeiden kaupassa. Lisäksi ilmoittajan mukaan verkkokauppa asettaa hintapainetta perinteiselle fyysiselle jälleenmyynnille ja on muuttanut maatalouskaupan jälleenmyyjien alueellisen läsnäolon merkitystä.
45. Ilmoittajan mukaan maatalouden tuotantotarvikkeiden jälleenmyynnissä tai viljakaupassa ei ole erikoispiirteitä, jotka muodostaisivat merkittäviä esteitä markkinoille tulolle. Alalla ei myöskään ole välttämätöntä toimia suuressa mittakaavassa menestyäkseen; päinvastoin pienempien toimijoiden on mahdollista toimia esimerkiksi vain verkkokaupassa ja vain yhteenkin markkinasegmenttiin keskittyminen voi olla tuottoisaa.

7.2 Lausunnonantajien näkemykset yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

46. Suurimmassa osassa viraston vastaanottamista lausunnoista ei tuotu esiin huolia liittyen yrityskaupan kilpailuvaikutuksiin. Yksittäisissä lausunnoissa kuitenkin esitettiin, että yrityskaupalla voi olla vaikutusta kilpailuun viljan hankinnan ja jälleenmyynnin markkinoilla, mikäli markkinoita tarkastellaan viljalajikekohtaisesti.

7.3 KKV:n alustava arvio yrityskaupan kilpailuvaikutuksista

47. Asian selvitysvaihe huomioon ottaen, KKV ei ota tässä päätöksessään täsmällisesti kantaa yrityskaupan kilpailuvaikutuksiin. Virasto ei myöskään

käsittele tässä päätöksessä kaikkia mahdollisia relevantteja markkinoita, joihin voi liittyviä kilpailuhuolia. Alustavan tarkastelun perusteella KKV kuitenkin katsoo, että yrityskauppa saattaa aiheuttaa haitallisia kilpailuvaikutuksia viljan hankinnan ja jälleenmyynnin markkinoilla.

48. KKV:n alustavien selvitysten perusteella osapuolten markkinaosuudet viljan hankinnan ja jälleenmyynnin markkinoilla voivat olla osapuolten esittämiä arvioita huomattavasti korkeammat, mikäli osapuolten yhteenlaskettuja markkinaosuuksia tarkastellaan saadun markkinapalautteen ja viraston aiemman ratkaisukäytännön perusteella viljalajikohtaisesti tai alueellisesti.
49. Ensinnäkin, virasto on saadun markkinapalautteen ja aiemman ratkaisukäytäntönsä perusteella pyytänyt tarkempia tietoja viljan ostomääristä kohteen toimialueelta toimijoilta, jotka ovat yrityskaupan ilmoittajan arvion mukaan osapuolten suurimpia kilpailijoita. Kilpailijoiden tosiasiallisten ostojen perusteella osa kilpailijoista on huomattavasti pienempiä toimijoita viljan hankintamarkkinalla kohteen toimialueella kuin mitä yrityskaupan ilmoittaja on arvioinut. Viraston alustavan arvion mukaan on mahdollista, että alueellisen viljan hankintamarkkinan koko on tosiasiaassa ilmoittajan arviota pienempi ja vastaavasti osapuolten markkinaosuudet ilmoittajan arviota suurempia.
50. Toiseksi, virasto on pyytänyt osapuolilta viljalajikekohtaisia tietoja niiden tekemistä viljahankinnoista yrityskaupan kohteen toimialueella. Yrityskaupan osapuolten toimittamien tietojen perusteella yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus Salon seudulla saattaa ylittää useiden viljalajikkeiden hankinnassa [40-50] prosenttia. Lisäksi, tarkasteltaessa tiettyjen viljalajikkeiden jälleenmyynnin määrää, osapuolten markkinaosuus saattaa muodostua huomattavan korkeaksi myös valtakunnallisesti. Osapuolten virastolle toimittamien tietojen perusteella osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus esimerkiksi ruokaherneen jälleenmyynnissä Suomessa vuonna 2019 oli [50-60] prosenttia.
51. Lisäksi, vaikka yrityskaupan ilmoittajan arvion mukaan yrityskaupan kohteen markkinaosuus maatalouden tuotantopanosten jälleenmyynnin markkinoilla Suomessa on pieni, yrityskaupan osapuolten yhteenlaskettu markkinaosuus on useilla ilmoittajan esittämällä jälleenmyyntimarkkinoilla ilmoittajan omankin arvion mukaan huomattavan korkea. Näin ollen virasto ei poissulje tarvetta selvittää yrityskaupan kilpailuvaikutuksia tarkemmin myös muilla jälleenmyynnin markkinoilla, joilla osapuolilla on päällekkäisyyksiä liiketoiminnoissaan.

8 Johtopäätös

52. Edellä kuvatuin perustein Kilpailu- ja kuluttajavirasto pitää yrityskaupan kilpailuvaikutusten selvittämisen jatkamista tarpeellisena.

53. Jatkoselvityksessä on erityisesti selvitettävä viljan hankinta- ja jälleenmyyntimarkkinoiden todellista kokoa, osapuolten ja kilpailijoiden asemaa sekä keskittymän markkinavoimaa mahdollisesti tasapainottavia tekijöitä.

9 Sovelletut säännökset

Kilpailulaki 21, 22, 24 ja 26 §.

10 Muutoksenhaku

Kilpailulain 44 §:n perusteella yrityskaupan ilmoittaja ei saa hakea muutosta tähän päätökseen valittamalla.

11 Lisätiedot

Lisätietoja päätöksestä antaa erityisasiantuntija Pontus Ranta, puhelin 029 505 3747, sähköposti etunimi.sukunimi@kkv.fi.

Ylijohtaja Timo Mattila

Erytisiasiantuntija Pontus Ranta

Jakelu

Hankkija Oy
c/o asianajaja Asko Lindqvist, Borenius Asianajotoimisto Oy